

פסקול ספרותי

תקציר:

מטרת הפעילות היא לפתח ולהעמיק את ההבנה הספרותית תוך שימוש באמצעים לא מילוליים מתחום המוסיקה. התלמידים יבחרו ויתאימו מנגינות לאירועים משמעותיים בעלילה.

השלב שבו מתאים לשלב את הפעילות:

- ☐ טרום קריאה
- ☒ במהלך הקריאה
- ☐ לאחר הקריאה

נתיב הלמידה:

- ☒ למידה רב-תחומית
- ☐ שפה וספרות
- ☐ חברתית-רגשית

הכנה למורים: פסקול הוא שיר או מנגינה המלווים את העלילה בסרטים. מבחינה קולנועית, הפסקול הוא חלק מתמרון הצופה. הפסקול מתנגן ברקע, מבליט פרטים חשובים ומסייע במימוש הפוטנציאל הריגושי של הסיפור. המוזיקה עוזרת לצופים לאפיין דמויות ומצבים, להבין התפתחויות בעלילה ולהפוך את החוויה לעמוקה ולשלמה יותר, זאת בעזרת חוש השמיעה ובאמצעות העולם הרגשי, שבא לידי ביטוי דרך הצלילים.

מהלך הפעילות:

מהו פסקול? נשמיע לכיתה קטעים מוכרים מסרטי ילדים המלווים בפסקול, נסביר את המושג ונשוחח על המנגינה ותרומתה להבנת העלילה: האם הקצב מהיר או איטי? האם העוצמה חזקה או חלשה? האם הצלילים גבוהים או נמוכים? אילו כלי נגינה משתתפים? איזו אווירה המנגינה משרה? איזה מצב רוח היא יוצרת? מה גורם לנו להרגיש כך?

קריאה דיאלוגית - לאחר קריאה של פרק או קטע משמעותי בעלילה, לדוגמה בנקודת משבר, קונפליקט, רגע מותח, משמח או מפתיע, נעצור לשיח:
ברובד הגלוי: מי הן הדמויות המשתתפות? מה הן אומרות ועושות? היכן ומתי מתרחש האירוע?

ברובד הסמוי: מה הדמויות חושבות, מרגישות או רוצות? כיצד אנחנו יודעים זאת? איזו אווירה יש בקטע? רגועה, מותחת, מלהיבה, מהורהרת וכדומה. מה גורם לנו להרגיש כך? המעשים, המחשבות או השיחות של הדמויות.

יצירת פסקול:

בחירה מוסיקלית: התלמידים יבחרו מתוך **הפסקול הספרותי** או ממקורות אחרים את הפסקול המתאים ביותר לדעתם לקטע שקראו. הפעילות מגוונת את דרכי הלמידה מהמרחב המילולי למרחב המוסיקלי-יצירתי.

אימון קריאה: התלמידים יתאמנו על הקראת הקטע (נבחר מספר שורות), תוך השמעת הפסקול שבחרו עבורו. הפעילות מזמנת תרגול לחיזוק שטף הקריאה של התלמידים ובהקראה תיאטרלית של טקסט עם מטען ריגושי.

נימוק: התלמידים יציגו את הקטע בפני הכיתה וינמקו את בחירתם: מדוע המנגינה שבחרו מתאימה? מה היא מוסיפה לקריאת הסיפור ולהבנתו? אילו רגשות היא מעצימה? הפעילות מזמנת חשיבה מסדר גבוה ויכולת הסקת מסקנות מתוך הטקסט הכתוב.

הצעות להרחבת:

חזרה על הפעילות: לאורך קריאת הספר נבחר לעצור בהזדמנויות נוספות בסיפור. נעודד את התלמידים לזהות את האווירה הייחודית בקטע ולהתאים לה פסקול מוזיקלי. נחזור על הפעילות.

מפיקים מוסיקליים: נמנה בכל פעם קבוצה של תלמידים שיקראו באופן עצמאי את הפרק הבא ויכינו פסקול מתאים עבורו. בעת ההקראה בכיתה נשמיע ברקע את המנגינה שבחרו. התלמידים ינמקו את בחירתם.

בסיום קריאת הספר: נשמיע בכיתה מבחר של פסקולים, ונעודד את התלמידים לדפדף בספר או להיזכר בקטעים שעבורם נוצר הפסקול. התלמידים יוכלו להתייחס לחלקים שאהבו במיוחד בסיפור, ולשתף בחוויית הקריאה שלהם בספר.

הערכה חלופית: הפעילות נותנת בידי המורים כלי להערכת ההבנה של הסיפור ברובד הגלוי והיכולת הפרשנית של התלמידים ביחס למשמעויות הסמויות. הנימוק של התלמידים לבחירת הפסקול חושף את הפירוש שהם מייחסים למצבים מורכבים בעלילה.